



המוסד לביטוח לאומי  
אגף זקנה ושארים

חוזר מס': 1472	תאריך: א' אייר תשע"א 05 מאי 2011
<b>נושא:</b> תיקון תקנה 1 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת הכנסה בביטוח זקנה ושארים) התשל"ז 1976 <b>תת נושא:</b> הכנסות לאלמן <b>שם החוזר:</b> בדיקת זכאות לאלמן לפי מבחן הכנסות	
<b>מטרת החוזר</b> 1. להבהיר את תקנה 1 (ג) בתקנות האמורות לעיל שתחולתה מיום 2.1.2011. 2. מתן הנחיות לאופן הטיפול בתביעות שנדחו לפני ינואר 2011.	
<a href="#">פתח דבר</a>	
<a href="#">הגדרות</a> 1. <b>הכנסה מעבודה או משלח יד</b> הכנסה המשולמת לפי סעיף 2 (1) (2) (8) לפקודת מס הכנסה (שכיר, עצמאי או מחקלאות). 2. <b>הכנסה מפנסיה</b> – הכנסה המשולמת לפי סעיף 2 (5) לפקודת מס הכנסה המשתלמת לאלמן עקב פרישתו מעבודה או ממשלח יד כולל עובד עצמאי שסגר את העסק ודווח על כך לשלטונות המס, או הכנסה המשתלמת לאלמן לראשונה בהגיעו לגיל פרישה לפי סעיף 2(5) לפקודת מס הכנסה. 3. דיסריגארד - הסכום שאינו מובא בחשבון בשיעור של 15.2% מהשכר הממוצע מהמקורות שפורטו לעיל.  <b>שים לב – הסכום שאינו מובא בחשבון אינו מופחת מקצבה המשולמת על פי חוק הביטוח הלאומי.</b> <b>תקנה 1(ג) מתייחסת רק להכנסות האלמן.</b>	
מעודכן לתאריך: 5.5.2011	
<a href="#">השפעות נלוות</a>	
<a href="#">מידע לנציגי שירות</a> לתשומת לבכם יש לקרוא את החוזר ולהקפיד על מסירת המידע.	



המוסד כביטוח לאומי  
אגף זקנה ושארים

קישורים רלוונטיים (חוק/תקנה/חוו"ד משפטית/פס"ד/חוזר)  
[מצרפת בזה התקנה](#) (יש ללחוץ CTRL כדי לקבל את הקישור).

[פתח דבר](#)

**ביום 2.1.2011 תוקנה תקנה 1 ונוספה תקנה 1 (ג) הקובעת את מבחן ההכנסות לאלמן.**  
פרק יא' בחוק הביטוח הלאומי ( נוסח משולב) התשנ"ה - 1995 קובע את תנאי זכאותם של אלמנים ואלמנות לקצבת שאירים.

אלמן מוגדר בסעיף 238 לחוק בכך שהוא נבחן בין היתר על פי:

1. אלמן שיש עימו ילד.

2. אלמן שאין עימו ילדים ועומד במבחן הכנסות .

עד כה, לאדם שהתאלמן החמיר מבחן ההכנסות בכך שאם הייתה לו הכנסה העולה על סכום השווה ל-57% מהשכר הממוצע (4,735 ש"ח מעודכן לינואר 2011), זכאותו לקצבה נשללה.

תקנה 1 (א) לתקנות האמורות לעיל, קובעת איזו הכנסה תובא בחשבון לעניין זקנה ושארים. לפי תקנה זו תובא בחשבון הכנסה מכל המקורות שבסעיף 2 לפקודת מס הכנסה אף אם לא צמחה או נתקבלה בישראל, למעט סוגי הכנסה שפורטו בתקנה זו .

החל מחודש ינואר 2011 נוספה לתקנה 1 תקנה 1 (ג) אשר מקלה את מבחן ההכנסות לאלמן, תוך התחשבות בהכנסות מעבודה או מפנסיה (מפורט בהמשך), כאשר מההכנסה הקובעת של הכנסות האלמן (כפי שפורט לעיל) יופחת סכום השווה ל-15.2% מהשכר הממוצע, סכום של 1,263 ₪ (מעודכן לינואר 2011) .



המוסד כביטוח לאומי  
אגף זקנה ושארים

קריטריונים  
לזכאות

מההכנסות המפורטות להלן יש להפחית את הסכום 1,263 (דיסריגארד):

1. הכנסות מעבודה או ממשלח יד.
2. הכנסה מפנסיה המשתלמת לו עקב פרישתו מעבודה או ממשלח יד.
3. הכנסה חודשית המשתלמת לו עקב פרישתו מעבודה כגון קופת גמל או כל תכנית ביטוחית אחרת המניבה הכנסה חודשית (יש לבקש אישורים המעידים כי ההכנסה החודשית משתלמת עקב פרישה מעבודה).

**שים לב :** אלמן שעובד ומקבל גם פנסיה, יש לחבר את שתי ההכנסות ומהן להפחית את סכום הדיסריגארד.

**דוגמא :**

הכנסה חודשית מעבודה או מפנסיה	₪ 5,700
הפחתה מההכנסה 15.2%	₪ 1,263
סך ההכנסות לבדיקת זכאות	₪ 4,437

עד ינואר 2011 **לא** היה האלמן זכאי לקצבת שארים מאחר והכנסתו עלתה על פרט 1 בלוח ט', עם תיקון התקנה ולאחר הפחתת הסכום 1,263 ₪, ההכנסה הקובעת לשאירים הינה בסך 4,437 ₪ שהיא נמוכה מההכנסה המותרת לאלמן לפי סעיף 238 לחוק (4,735 ₪ נכון לינואר 2011) ולכן **האלמן זכאי** לקצבת שאירים החל מחודש ינואר 2011.

[חזרה](#)



המוסד כביטוח לאומי  
אגף זקנה ושארים

מלאי

עם תיקון התקנה האגף ישלוף את המקרים בהם נדחתה תביעה של אלמן בגין הכנסות והם ייבדקו מחדש.

אם ימצא אלמן העונה על תנאי הזכאות לפי מבחן ההכנסות החדש על פי האמור בחוזר זה, זכאותו לתשלום הקצבה תהיה החל מינואר 2011.

**לידיעתכם, אין לעכב את ההחלטה בתביעה עד לתום השנה כדי לבחון את הזכאות למפרע, אלא יש להחליט בתביעה מינואר 2011.**

אם בבדיקת ההכנסות בסוף השנה יסתבר כי אין לו זכאות בשל הכנסות, החוב שיווצר יוחזר על ידי האלמן, או שינוכה מכל גמלה המגיעה לו מאת המוסד. הודעה על כך תופיע במכתב הזכאות.

לידיעתכם, גם אם הפטירה אירעה לפני ינואר 2011 יש לבחון את זכאותו של האלמן לקצבה לפי מבחן הכנסות ולאשר תשלום החל מינואר 2011. [חזרה](#)

תהליך  
מקוון

במערכת זו"ש אין מבחן הכנסות אוטומטי לאלמן ולכן הטיפול בתביעות ייעשה באופן ידני.

יש להזין את כל ההכנסות המתקבלות במערכת מבוטח ולבצע את חישוב הקצבה באופן ידני, להזין זכאות שלילית או חיובית במערכת זו"ש בהתאם לתהליך הקיים היום בשארים.

[חזרה](#)



המוסד לביטוח לאומי  
אגף זקנה ושארים

**חשוב לדעת**

- אלמן נבחן על פי מבחן הכנסות שנתי כפי שפעלנו עד היום.
- אם מדובר בהכנסה חודשית מקופת גמל או מתכנית אחרת שחסך האלמן, יש לבקש אישור כי תכנית החיסכון מניבה הכנסה חודשית המשולמת עקב פרישה מהעבודה.
- חוזר 1330 מיום 9.12.2003 לעניין הכנסות תקף **מאחר והכנסה משכר דירה אינה כלולה בתיקון תקנה זו.**
- יש לשים לב להכנסות שאינן מובאות בחישוב לפי תקנה 1(ג).  
לדוגמא: לאלמן שעובד כשכיר אין להביא בחישוב מבחן הכנסות תשלומים כגון:  
הכנסה מקצבת זקנה, הכנסה מנכי רדיפות הנאצים, פעולות איבה.
- הנכם מתבקשים להתייעץ עם הרפרנט באגף לעניין הכנסות אחרות אשר אינן מפורטות בחוזר זה.

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע:

העתק לידיעה:

[חזרה](#)

בכבוד רב,

אסנת כהן

מ"מ מנהל אגף זקנה ושארים